

Tips och råd!

Allmänna råd för plantering och skötsel

Att vara i sin trädgård, liten eller stor, ska naturligtvis vara lustfyllt! Många tycker att arbetet i trädgården är en njutning, medan andra vill ha det så lättskött som möjligt. Oavsett vilket, är ett bra grundarbete ändå värdefullt för att växterna ska trivas och växa så bra som möjligt. Här får du några enkla tips som är värda att tänka på.

Dränering: Bland det viktigaste med all plantering är att marken där du ska sätta dina växter är väl-dränerad. Jord som blivit kompakt av någon orsak är inte bra för rotutvecklingen. Tillväxten avstannar helt enkelt. Under matjordslagret måste finnas möjlighet för rötterna att söka sig ner för syre och vatten. Du kan göra ett enkelt test för att kontrollera dräneringsförmågan. Gräv en grop, 50cm djup och 50 cm bred och fyll den med vatten. Har inte vattnet sjunkit undan efter en timme är dräneringen för dålig. Den behöver då luckras upp, för hand eller med maskin, beroende på hur mycket som ska planteras.

Förbered: Planera var dina växter ska vara och förbered det som går i förväg. Är det en häck kan du gräva ett dike, 50 cm djupt och 60 cm brett och förbättra jorden vid behov, se nedan. Till träd gräver du 60 cm djupt och 1 m brett. Den befintliga jorden förbättras om den är dålig.

Jord: Nästan all jord behöver förbättras när du ska plantera nya växter. Använd matjorden som finns på plats och tillsätt produkter som förbättrar mullhalt, struktur och näringsstatus. Kogödsel, barkmull och kvalitetsjord på påse är utmärkta produkter. Läs mer på övriga tips och råd för olika växtslag!

Är det en **lätt eller sandig jord** i din trädgård blandas den med lika mycket busk- och trädjord, yrkesodlarjord, eller med en blandning av lika delar barkmull och kogödsel.

Är det en **lerig jord** förbättras den med barkmull, kogödsel och grus. Har du en lerjord måste du vara försiktig och inte lägga enbart torvbaserade jordprodukter i planteringsgropen, torven suger åt sig vatten och kan bli för våt och frysa på vintern.

Benmjöl fungerar som långtidsverkande gödsel och är bra att blanda i jorden till de flesta växter.

Är den befintliga jorden alltför dålig är det bästa att ersätta den med ny, rabattjord är ett bra alternativ. Det är aldrig bra att använda enbart torvbaserade produkter till planteringen eftersom den sjunker ihop med tiden och det är risk att växterna hamnar i en håla.

pH-värde: De flesta växter trivs i kemiskt neutral eller svagt sur jord, pH 6-7.

Till de växter som trivs i jord med lägre pH (surjordsväxter) tillsätter du färdig rhododendronjord eller naturtorv. Till de som vill ha kraftigare jord med högre pH, t ex körsbär, rekommenderas inblandning av rosjord.

Plantering: Var noga med att placera alla växter på samma nivå i jorden som de stått i försäljningskrukan. Jordytan ska vara precis i gränsen mellan rot och stam. Fyll på jord i omgångar, tryck eller trampa till jorden och vattna rejält emellan. Den färdiga planteringen ska bilda en liten kulle i förhållande till omgivande markyta eftersom den mullrika jorden sjunker med tiden. Se skiss nästa sida! Är det träd, eller häck med genomgående stam, ska de bindas till stolpar eller bambukäppar. Vi rekommenderar minst två stolpar och juteband till normalstora träd, till större träd tre stolpar.

Tips och råd!

Vattning: Vattning är mycket viktig, speciellt vid plantering och under det första året. Vattna mycket vid varje tillfälle, om rötterna söker sig neråt för vatten kommer de att tåla torrperioder bättre. En tumregel är att 30 mm regn går 30 cm ner i jorden. Ett litet kort sommarregn räcker alltså inte!

Kontrollera med en spade då och då att jorden inte är för torr. Vattna du med spridare så sätt en regnmätare för att kontrollera mängden.

En droppbevattningsslang är en mycket god investering. Den ger vatten på rätt ställe utan förluster och kan programmeras med timer om du önskar. Vi hjälper dig gärna att hitta den bästa lösningen för din trädgård!

Gödsling: Har du förbättrat din matjord ordentligt vid plantering så behöver du inte gödsla förrän växten har etablerat sig, i regel året efter plantering.

Vi rekommenderar alltid naturgödsel eftersom det gynnar mullhalten och mikrolivet i jorden. Kogödsel är ett utmärkt gödselmedel, det ökar mullhalten och tillför näring. Mylla ner kogödsel sent på hösten eller tidigt på våren. Till växter med mycket bladmassa t ex häckar och buskar, är det nödvändigt att gödsla extra med höngödsel eller EKO allgödsel 1-2 gånger före midsommar. Det finns också specialgödselmedel som är lämpliga för olika växter.

Höngödsel och EKO allgödsel är snabbverkande, medan benmjöl är ett långsamverkande gödselmedel. Benmjöl är bra att mylla ner vid all plantering och på hösten, det gynnar både mikroliv och invintring.

Kväve gynnar tillväxt och grönska. För mycket kan minska blom och fruktbildning och försämma vinterhärdigheten. Gödsla därför inte vedartade växter med kväverikt gödsel efter midsommar.

Mineralgödselmedel såsom blåkorn och NPK går naturligtvis också att använda, men på sikt blir jorden utarmad och mikrolivet förstört. Eftersom de produceras av mineraloljor är de heller inte miljövänliga. Därför rekommenderar vi inte dessa gödselmedel.

Beskärning: Häckväxter kräver sin speciella beskärning och frukt- och prydnadsträd en annan. Vi

rekommenderar 'Beskärningsboken' av Alm, Vollbrecht och Veltman, Natur& Kulturs förlag. Där finns utförliga instruktioner om beskärning av de flesta växtslag.

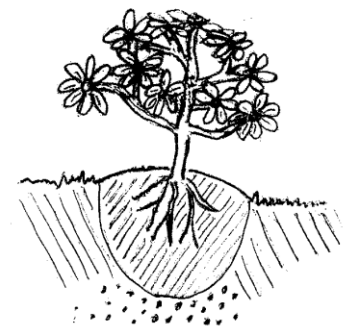
På våra informationsblad 'Tips och Råd' finns också förenklade beskrivningar av beskärning för olika växtgrupper.

Gräsmatta: En fin gräsmatta kräver mycket gödsel! Gödsla du gräsmattan med naturgödsel minskar behovet av toppdressning. Pelleterad höngödsel är utmärkt och ger en fräsch och grön gräsmatta. Ett järnberikat gödselmedel tar bort oönskad mossa. Klipp regelbundet och inte för mycket åt gången. Då kan du låta gräsklippen vara kvar så går näring tillbaka till jorden. En välgödslad gräsmatta i god växt står bättre emot ogräs och mossa.

Övrigt: Att hålla jorden öppen, ogräsfri och lucker under buskar och träd några år efter planteringen gynnar tillväxten. Försök att göra en ordentlig rensning i rabatter och planteringar tidigt på våren, det lönar sig!

Att täcka jorden med bark är en genväg till mindre ogräs och fungerar i de flesta fall mycket bra. Se till att jorden är ogräsfri, lägg på en markduk, och täck den med 5 cm täck- eller pinjebark. En säck bark på 50 liter räcker till två m².

På **våren** bör du se upp med den skarpa solen, speciellt om marken är frusen. Täck nyplanterade växter, vintergröna växter och känsliga rosor och perenner med skuggväv eller säckväv.

Lycka till i trädgården!